

Nr 2.

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående Sveriges utträde ur den s. k. Marshallorganisationen.

Uti en inom första kammaren av herr *Öhman* och herr *Persson, Ola*, väckt motion, nr 7, ävensom uti en likalydande inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.* väckt motion, nr 8, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till regeringen begär, att den i enlighet med bestämmelserna i artikel 27 i 'Konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete' anmäler landets utträde ur denna konvention samt i enlighet med bestämmelserna i artikel XI punkt 2 i 'Överenskommelse angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas förenta stater', uppsäger överenskommelsen».

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. Utöver skäl, som framförts i tidigare motioner med samma yrkande, vilka utskottet ej funnit böra föranleda någon riksdagens åtgärd, anföres i de nu föreliggande motionerna, att »svenska regeringen meddelat, att Sverige icke är i behov av Marshallån», samt att »Marshallplanen officiellt utlöpte med utgången av december månad 1951». Motionärerna anse, att den logiska konsekvensen av Marshallplanens upphörande borde vara, att »Marshallorganisationen upplöstes». Samtidigt göra motionärerna gällande, att amerikanska regeringen ej har denna avsikt utan i stället ersatt »Administrationen för ekonomiskt samarbete» med »Administrationen för ömse-sidig säkerhet».

Utskottet vill framhålla, att vad motionärerna anfört är missvisande. De i motionen angivna amerikanska organisationerna äro interna administrativa organ. Sveriges anslutning till Konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete medför medlemskap i den enligt konventionen upprättade Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, den s. k. Parisorganisationen. Denna — som har till uppgift att främja ekonomiskt samarbete mellan de i organisationen ingående länderna — är fristående från de ovannämnda amerikanska organen. Utskottet finner, att motionärerna icke anfört något, som motiverar Sveriges uppsägande av Konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete.

Vad beträffar den av motionärerna med tidigare nämnd motivering påyrkade uppsägningen från svensk sida av Konventionen angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas förenta stater må följande erinras.

Den sammanlagda tilldelningen för Sveriges del enligt avtalet med Amerikas förenta stater om ekonomiskt samarbete uppgick från Marshallperiodens början fram till slutet av budgetåret 1950/51, då tilldelningen för Sveriges del upphörde, till 118 452 000 dollar.

Genom skrivelse den 27 augusti 1951 underrättades den amerikanska regeringen om att man på svensk sida beslutat att från och med den 1 september 1951 icke tillgodogöra sig då ännu ej disponerade delar, cirka 11 milj. dollar, av den villkorliga dollarhjälp, som tilldelats Sverige mot upprättandet av en ingående debetbalans i den europeiska betalningsunionen. Såsom förutsättning för avståendet av hjälpen skulle gälla, att Sverige gottskreves motsvarande belopp i den europeiska betalningsunionen. Detta har numera skett.

Den av Sverige faktiskt utnyttjade Marshallhjälpen stannade sålunda vid ca 107 milj. dollar. Av detta belopp ha 20,4 milj. dollar utgått som lån. Lånet löper med 2½ procents ränta, som börjar räknas den 1 juli 1952 och skall erläggas halvårsvis fr. o. m. den 31 december 1952. Lånet skall återbetalas under perioden 1956—1983. Resten har varit s. k. villkorlig hjälp, för vilken återbetalningsskyldighet ej föreligger. Vad som erhållits såsom villkorlig hjälp utgör dels ersättning för dragningsrätter genom vilka Sveriges överskottsexport under budgetåren 1948/49 och 1949/50 till vissa andra Marshallländer finansierats, dels kompensation för att Sverige under budgetåret 1950/51 ställt ett belopp, i svenska kronor motsvarande 21,2 milj. dollar, till den europeiska betalningsunionens förfogande. Innebörden i den villkorliga hjälpen kan kort uttryckt angivas så, att svensk export till mjukvalutaländer i viss omfattning betalats med dollar tack vare denna hjälp.

Icke mindre än 37 procent av Sveriges hela dollarbetalda import under 1949 — det år då Marshallorganisationen började utnyttjas — finansierades med Marshall-dollar. Därefter har hjälpens andel i denna import successivt sjunkit och var under januari—augusti 1951 15 procent. Huvuddelen av Marshallmedlen — ca 60 procent — har använts för inköp av olja, medan 18 procent ha använts för betalning av maskiner, 8 procent för stål och andra metaller samt resten för kemikalier, bildelar m. m.

Utskottet anser, att det tillkommer regeringen att ta det initiativ, som må vara påkallat i det läge, som uppkommit till följd av att Sverige icke längre mottager eller utnyttjar dollar, som ställts till förfogande av Förenta staterna inom ramen för det europeiska hjälpprogrammet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionerna I:7 och II:8 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 februari 1952.

På utrikesutskottets vägnar:

RICKARD SANDLER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit
från första kammaren: herrar Sandler, Strand, Ohlson, Domö, Wigforss, von Heland, Elmgren och Näsgränd;
från andra kammaren: herrar Fast, Hall, Pettersson i Dahl och Edberg.